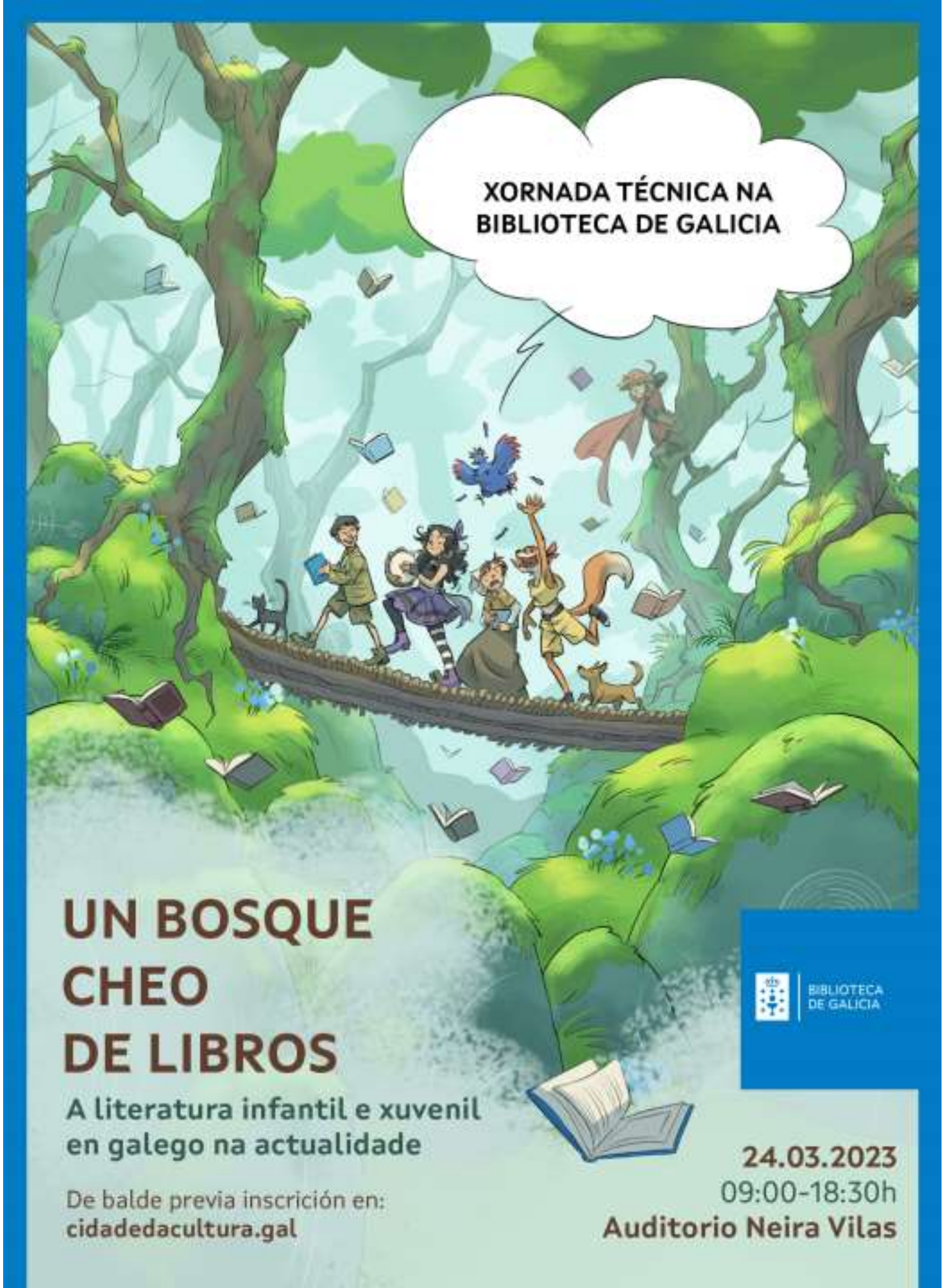

A LITERATURA DRAMÁTICA: NA PROCURA DE ESPAZOS PROPIOS

María J. Caamaño Rojo

Área de Didáctica da Lingua e a Literatura
Departamento de Didácticas Aplicadas
Facultade de Ciencias da Eduación

USC
UNIVERSIDADE
DE SANTIAGO
DE COMPOSTELA

Esta mesma semana, no departamento de literatura infantil dunha libraría galega.

CLIENTA: Ola! Tedes libros de teatro infantil?
DEPENDENTA: Si, aquí nesta sección.

Diríxense á "sección".

CLIENTA: Pois non atopo este título *(ensinándolle un caderno de notas)*… Non o tedes?
DEPENDENTA: Agarda un momento… *(Fai unha busca no ordenador)*. Ah, si que o temos. É que se nos escapan ás veces, porque como non se indica na cuberta que é teatro… Xa o coloco agora nesa sección.

ESCASEZA
INVISIBILIDADE

ESCASEZA DE PUBLICACIÓNS

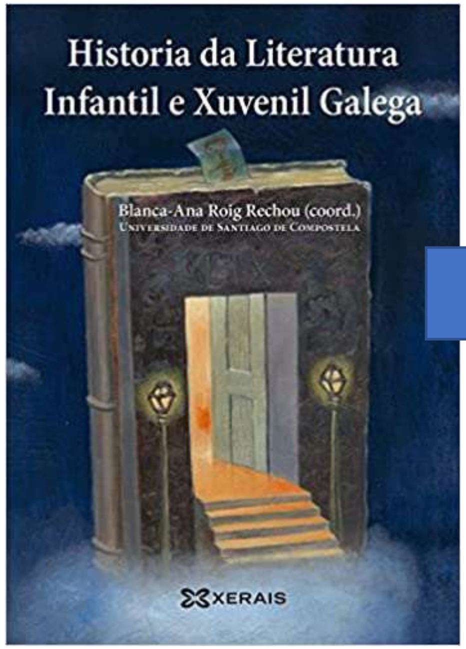

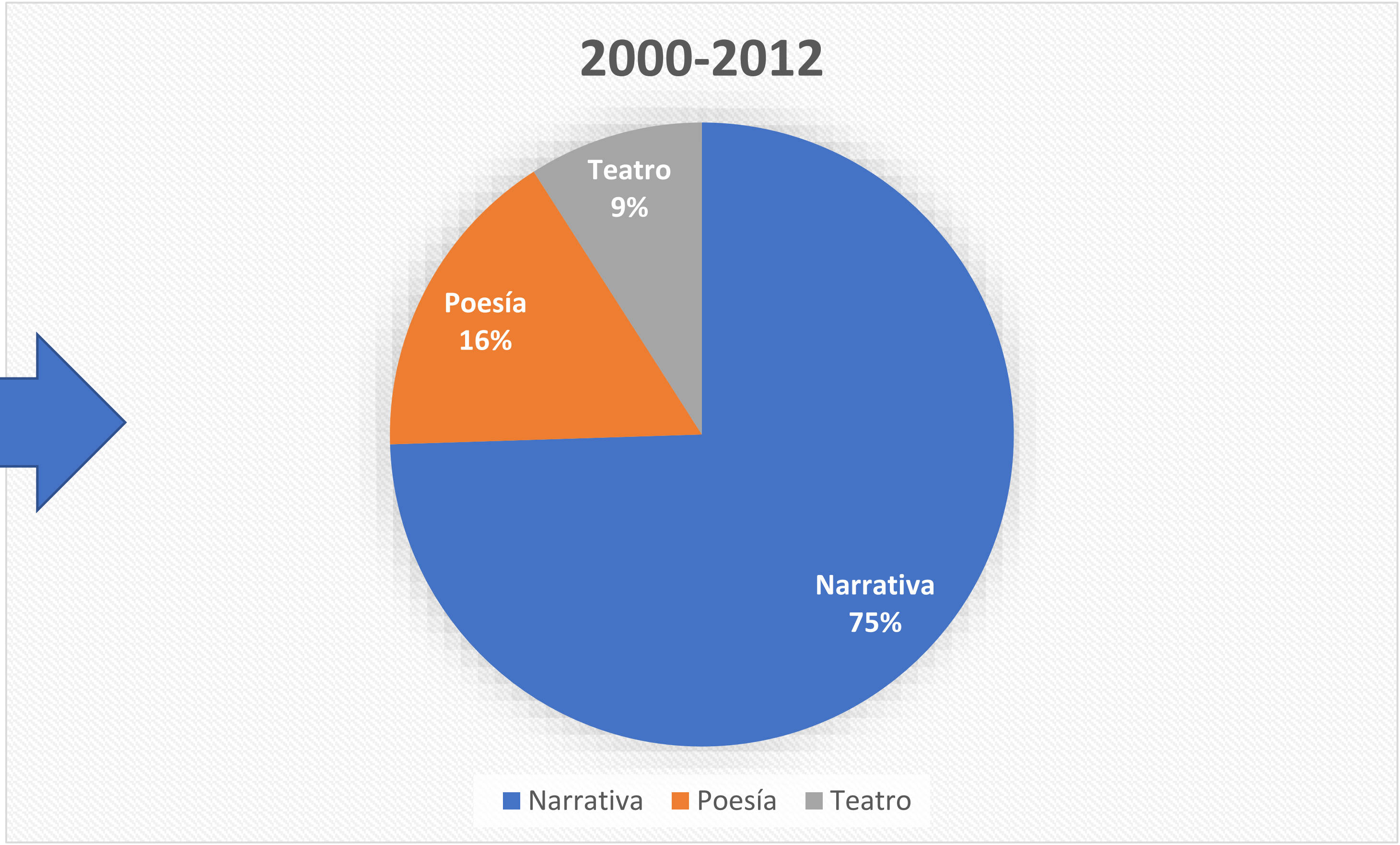

Montse Pena Presas (2019). Literatura dramática infantil galega (2012-2018): camiñar sobre o baleiro.

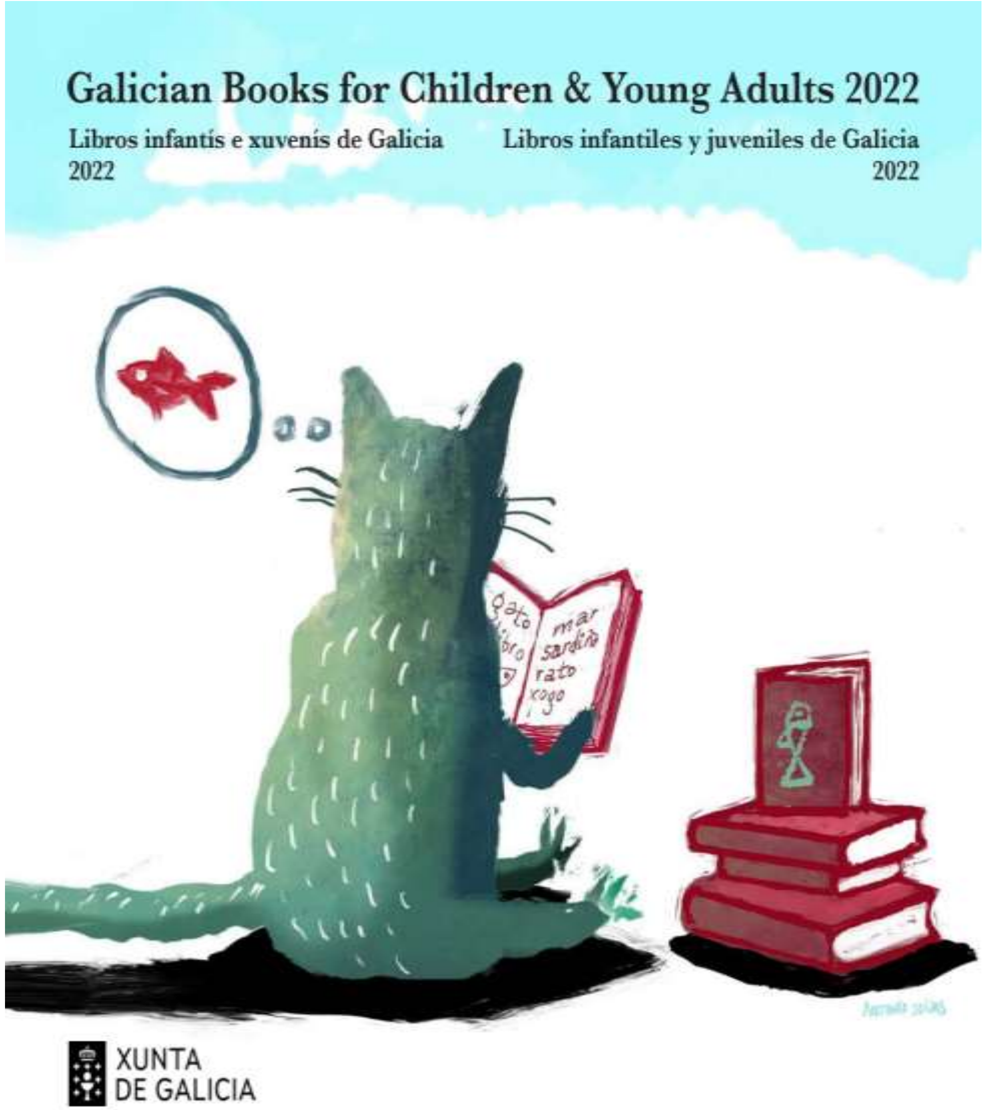

Pois Eu!, de Carlos Losada Galiñáns (Baía Edicións)
A cámara escura, de José Luis Baños de Cos (Galaxia)
Teatro de don Olimpio, de Olimpio Arca Caldas (Fervenza)
Santoamaro, de Antonio Manuel Fraga (Xerais)
Destino Lugo, de X.A. Perozo (Auga Editora)

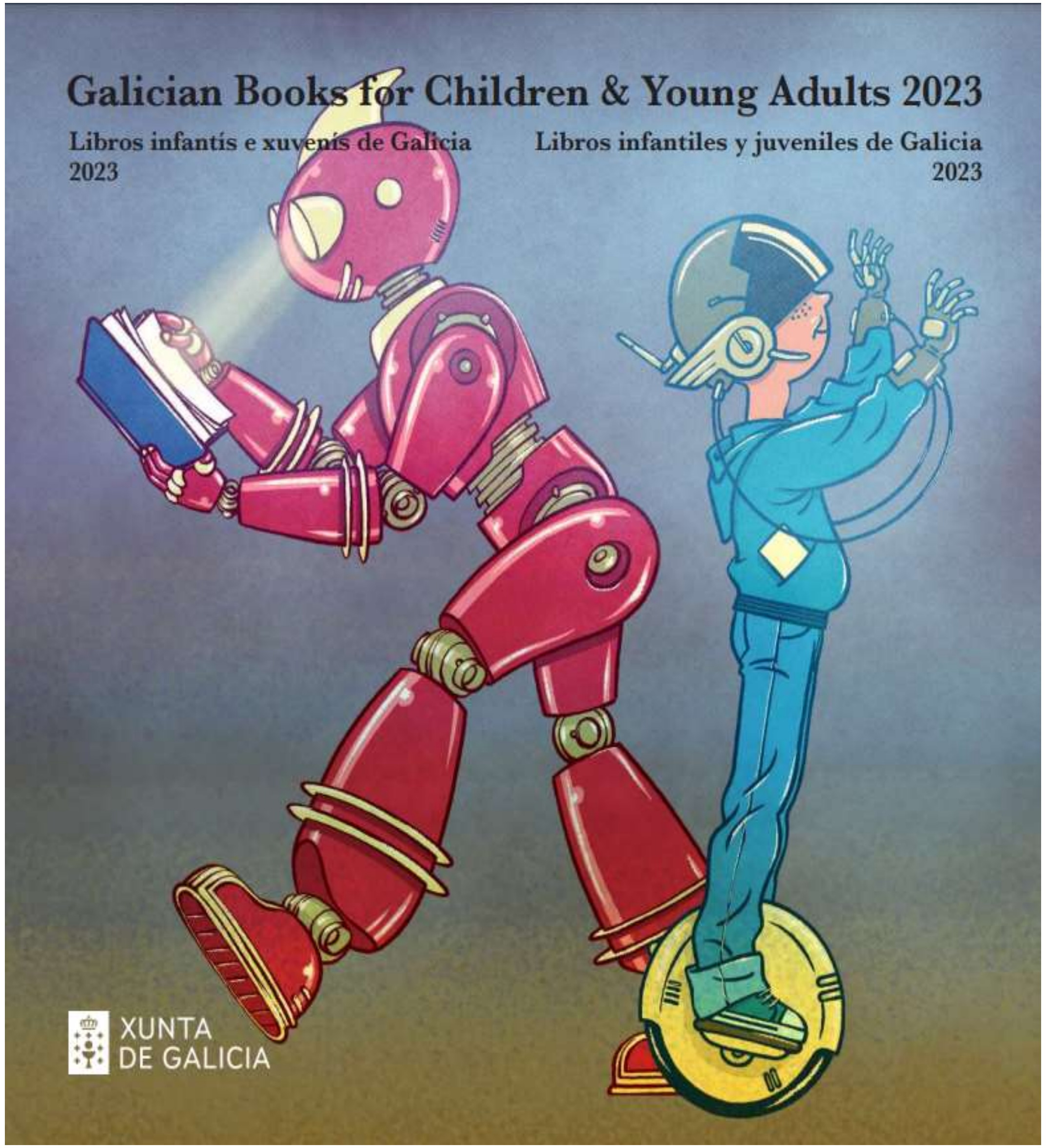

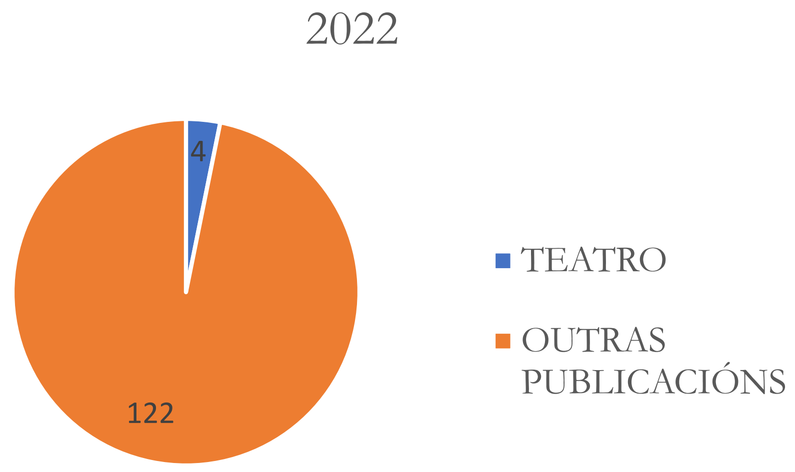

Casa de feras, de Edgar Costas (Galaxia. Col. Costa Oeste)

Estrela… fugaz?, de Carlos Labraña (Galaxia. Col. Árbore)

Planeta Bugallo, de Raquel Castro (Galaxia. Col. Árbore)

Travesía Unicornio, de María Canosa (Embora. Col. Tren das cores)

Das 19 vitrinas que constitúen a exposición, unha e media están centradas na literatura dramática infantil. Inclúense un total de 9 obras teatrais das 95 que conforman a mostra (aprox. 9,5%).

As pólas (1962-1975). A póla dos contos e do teatro

As laranxas máis laranxas de todas as laranxas, de Carlos Casares (1973)
Viaxe ao país de ningures, de Manuel Lourenzo (1975)

A luz (1976-1985). Libros doutras linguas que falan galego

- *Os anxos cómense crus* de Jorge Díaz, tradución de Daniel Cortezón (1989)

A follaxe (1998-2013) A literatura dramática tamén se leva aos escenarios

A noite da raíña Berenguela, de Xosé Antonio Neira Cruz (2005)
Os sons da buguina, de Carlos Labraña (2006)
Boas noites, de Paula Carballeira (2006)
Comedia bífida, de Manuel Núñez Singala (2007)
Pingueiras e tarteiras, de Teresa González Costa (2009)
O misterio da risa, de Teresa González Costa (2011)

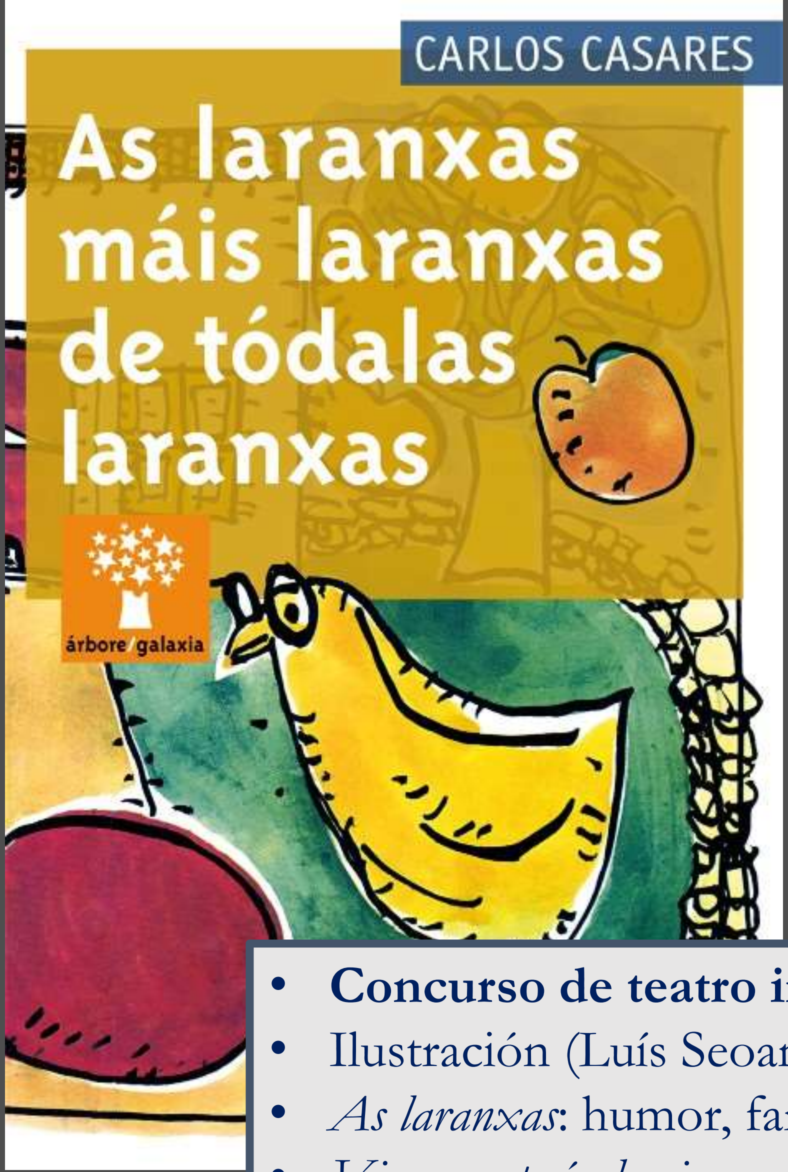

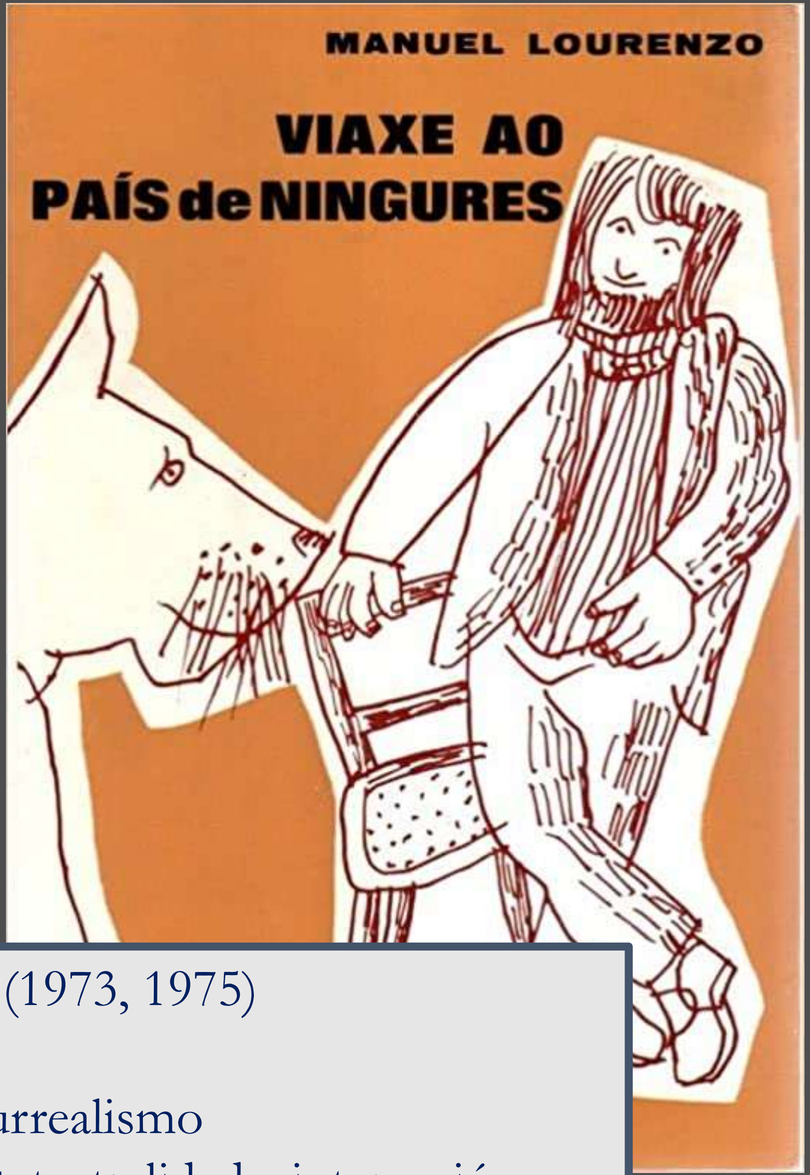

- **Concurso de teatro infantil O Facho** (1973, 1975)
- Ilustración (Luís Seoane)
- *As laranxas*: humor, fantasía, absurdo, surrealismo
- *Viaxe ao país de ningures*: ecoloxismo, metateatralidade, interacción co público

- **Premio Lazarillo 2004**
- Nova colección: Camaleón (Planeta & Oxford)
- A raíña Berenguela só aparece no terceiro acto, malia ser a protagonista da trama.
- "Un texto de calidade, suxestivo, interesante e plagado de elementos como a fantasía, o humor, a lenda e o enigma, que pasa a engrosar a nómina de candidatos para a súa posible representación." (Soto, 2005)
- Elevado número de personaxes e espazos escénicos, complexidade escenográfica de certas escenas.

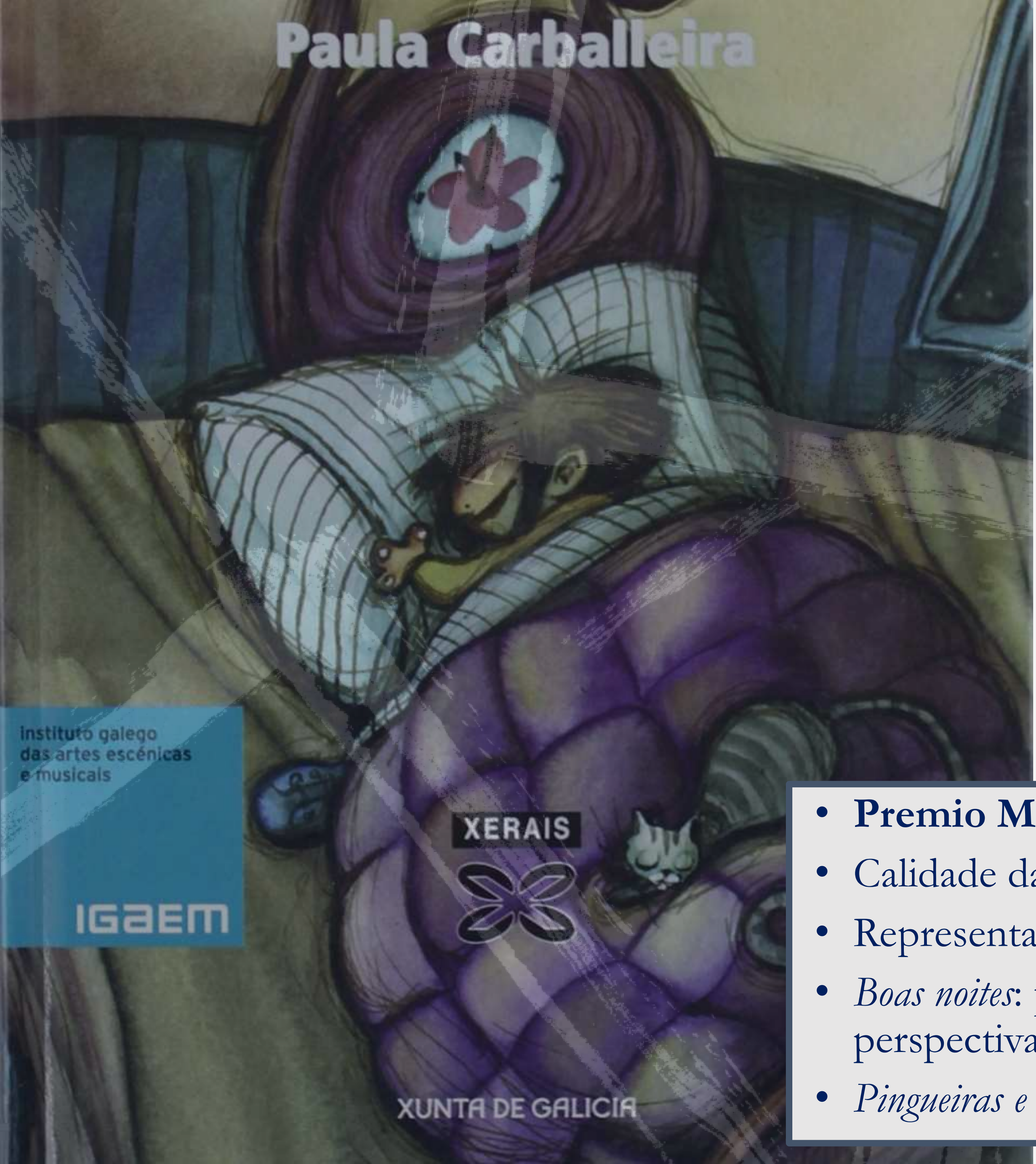

- **Premio Manuel María de Literatura Dramática Infantil: Xerais**
- Calidade da edición e dos textos
- Representabilidade
- *Boas noites*: protagonismo infantil, medos nocturnos, estrés infantil, perspectiva de xénero
- *Pingueiras e tarteiras*: universo circense, humor absurdo

- **Coleccións Meiga Moura (Baía) e Costa Oeste (Galaxia):** inclúen textos teatrais xuvenís
- Dous autores relevantes na literatura dramática infantil e xuvenil galega: Labraña pola súa dilatada e premiada traxectoria, e Singala polo impacto das súas pezas (*O achado do castro*)
- *Os sons da buguina*: substrato lendario, misterio
- *Comedia bífida*: crítica sociolingüística dende o humor

- **A Pinguela. Teatro Escolar para ler e representar**.
- Leva publicados máis de 100 títulos (heteroxeneidade).
- Colección única no panorama galego e estatal.
- Nómina de autor@s: Olimpio Arca Caldas, Xosé Vázquez Pintor, Fernando González Graña, Manuel Daniel Varela Buxán, Teresa González Costa, Anisia Miranda, Xosé Lois García, Carlos Labraña, Raquel Castro ou Manuel Lourenzo.
- *O misterio da risa*: sorte de saga xunto con *O misterio das ganas de durmir, O misterio do chapeu do mago, O misterio das sombra*, todas desenvolvidas no excéntrico Hotel Lola, no que o misterio convive a partes iguais co humor.

Premio O Facho de Teatro Infantil

- Dende 1973 ata a actualidade
- Non garante a publicación dos textos

Premio de teatro infantil galego da Xeración Nós

- Dende 1987 ata 1994

Premio Estornela da Fundación Neira Vilas

- Dende 2000 ata 2014
- Edicións Embora

Premio Manuel María de literatura dramática infantil

- Dende 2006 ata a actualidade (bianual dende 2012)
- **Xerais (Biblioteca Dramática Galega)**

Premio Barriga Verde para teatro de monicreques

- Dende 2003 ata a actualidade (bianual dende 2012)
- **Baía Edicións**

Premio Roberto Vidal Bolaño

- Dende 2018
- **Galaxia (Costa Oeste)**

Premio Anisia Miranda

- Dende 2022
- **Edicións Embora**

Colección Árbore de Galaxia

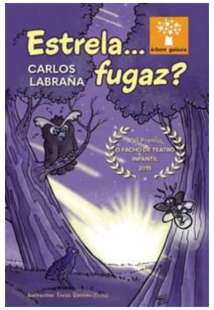

Colección Tren das Cores de Embora

Cuarto de inverno

NOS ÚLTIMOS ANOS…

- Consolidación de traxectorias
- Proximidade coa dimensión escénica
- Abordaxe de novos temas
- Intermedialidade
- Un espazo para o teatro xuvenil

Consolidación de traxectorias

Raquel Castro

Paula Carballeira

Teresa González Costa

Celia Díaz

Carlos Labraña

Proximidade coa dimensión escénica

Paula Carballeira Cabana

5 d ·

Nova peza de teatro con vidas paralelas, a do papel: "Daniel no peirao", publicación de Galaxia con ilustracións de Eli García, e a da escena: "Castelao", dirixida por Fina Calleja con Mónica Camaño e Cris Collazo, un proxecto de Culturactiva. Estará no Auditorio Constante Liste de Teo este domingo ás 12h.

Falamos de Libros

Culturactiva S. Coop. GalegaCulturactiva S. Coop. GalegaCulturactiva S. Coop. Galega

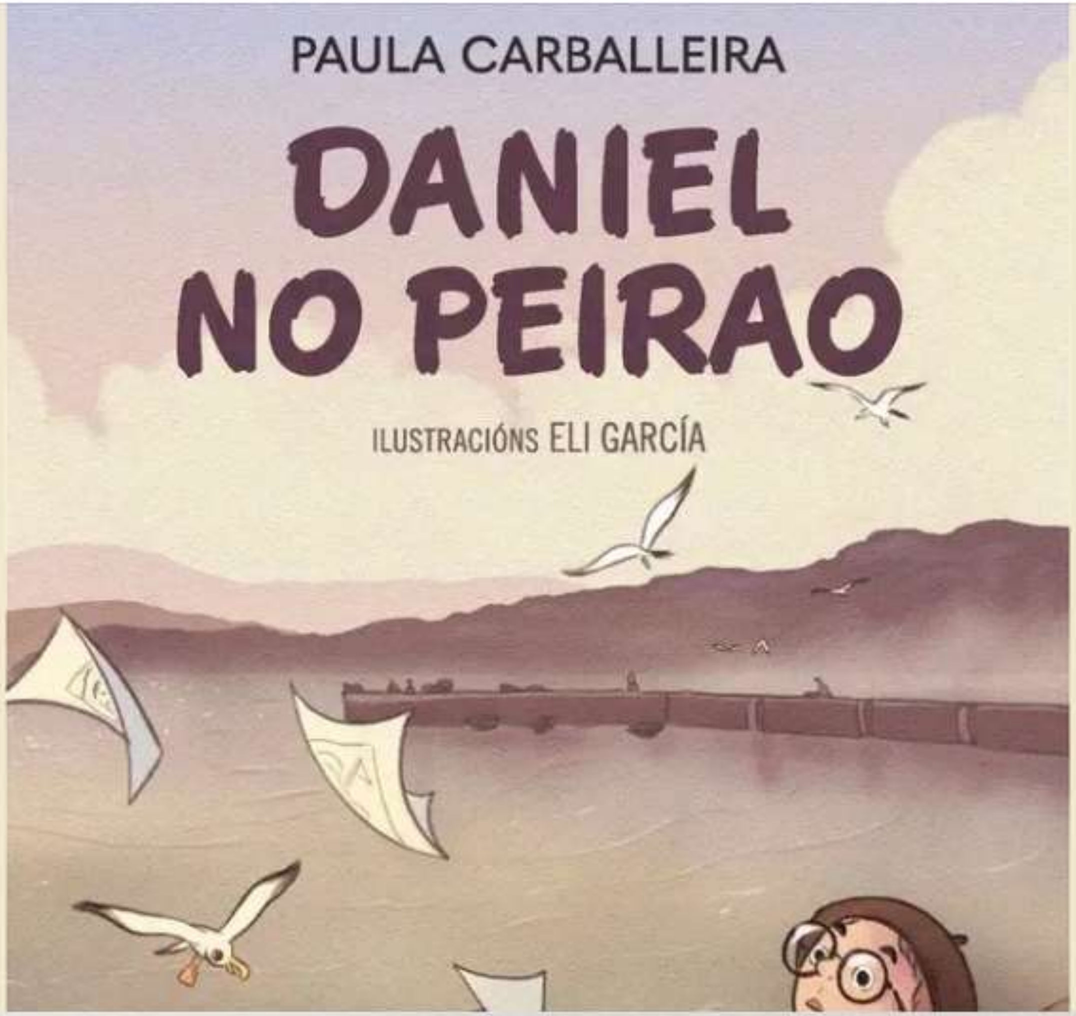

Abordaxe de novos temas

CONTEXTOS BÉLICOS

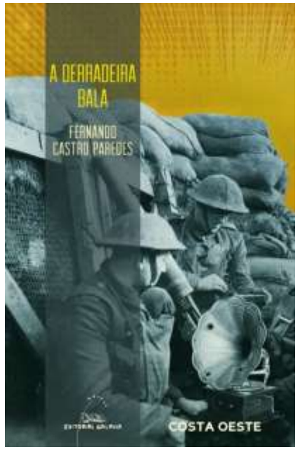

PERSPECTIVA DE XÉNERO

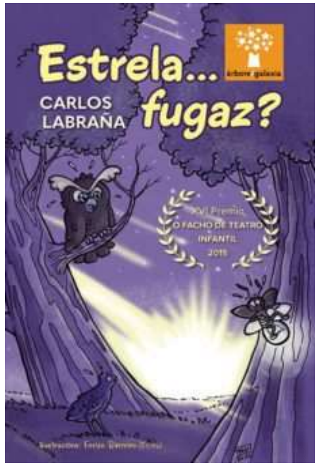

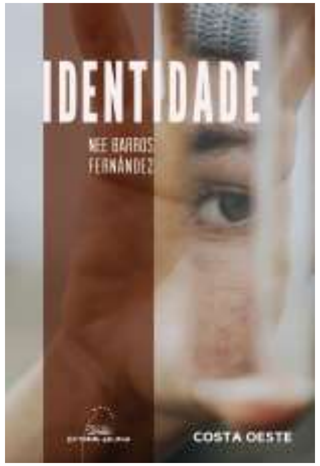

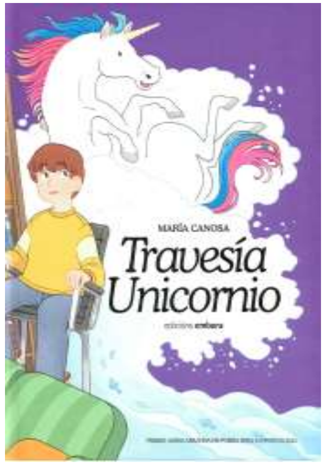

Intermedialidade

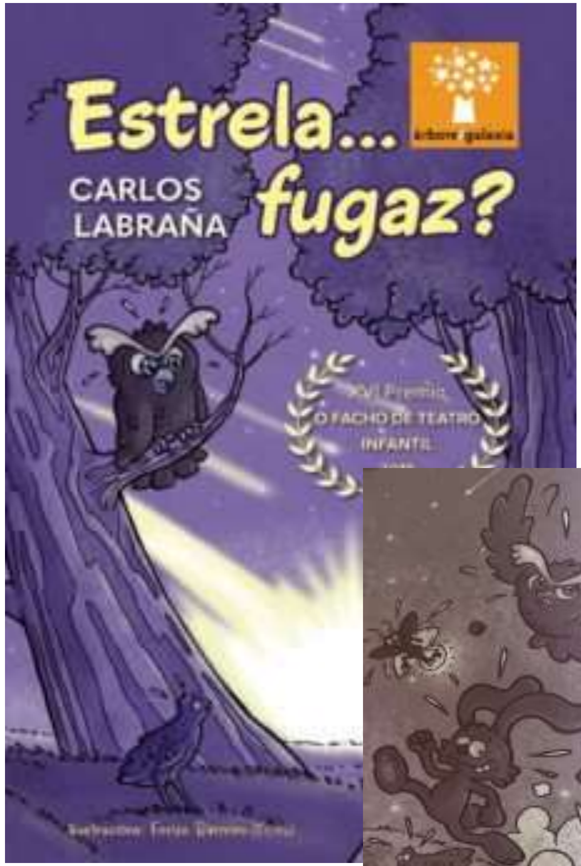

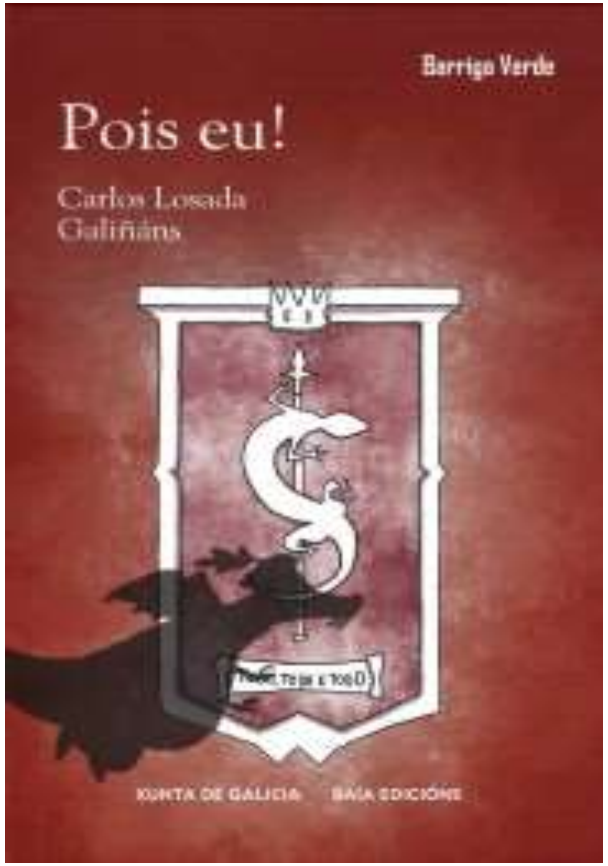

Un espazo para o teatro xuvenil

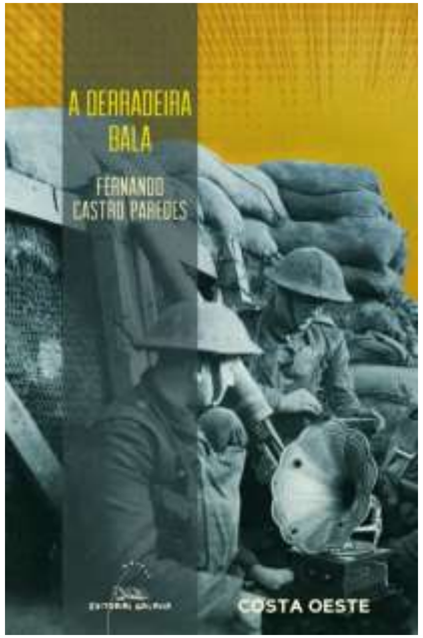

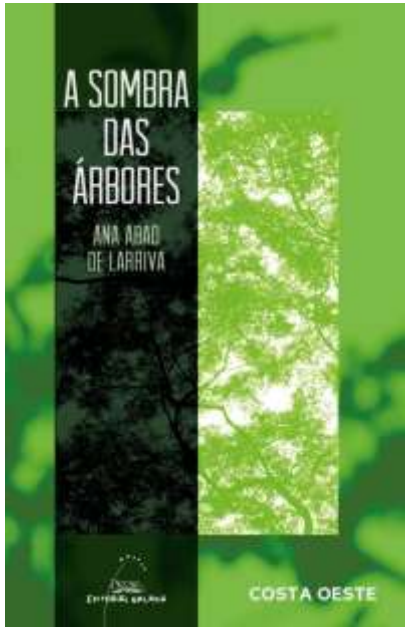

Viaxe ao país de ningures…
(Manuel Lourenzo)

A Illa Pequena de Plásticos, no medio dun océano calquera…
(Paula Carballeira, *Carabela*)

O escenario representa un campamento de refuxiados ou un centro de detención de migrantes nalgún punto do planeta…
(Celia Díaz, *Unha estrella para Amina*)

Tira da mochila a bandeira dun país imaxinario…
(Carlos Labraña, *O valo*)

O escenario representa o clareiro dunha fraga, a Fraga dos Altos Carballos…
(Raquel Castro, *A formiga fóra do carreiro*)

Unha taberna mariñeira dunha pequena illa esquecida no linde do horizonte…
(Carlos Labraña, *Os sons da buguina*)

Moitas grazas pola atención

mariajose.caamano@usc.es